

Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszék

NEMZETKÖZI JOG II.

Nemzetközi Büntetőjog

Dr. Hárs András

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

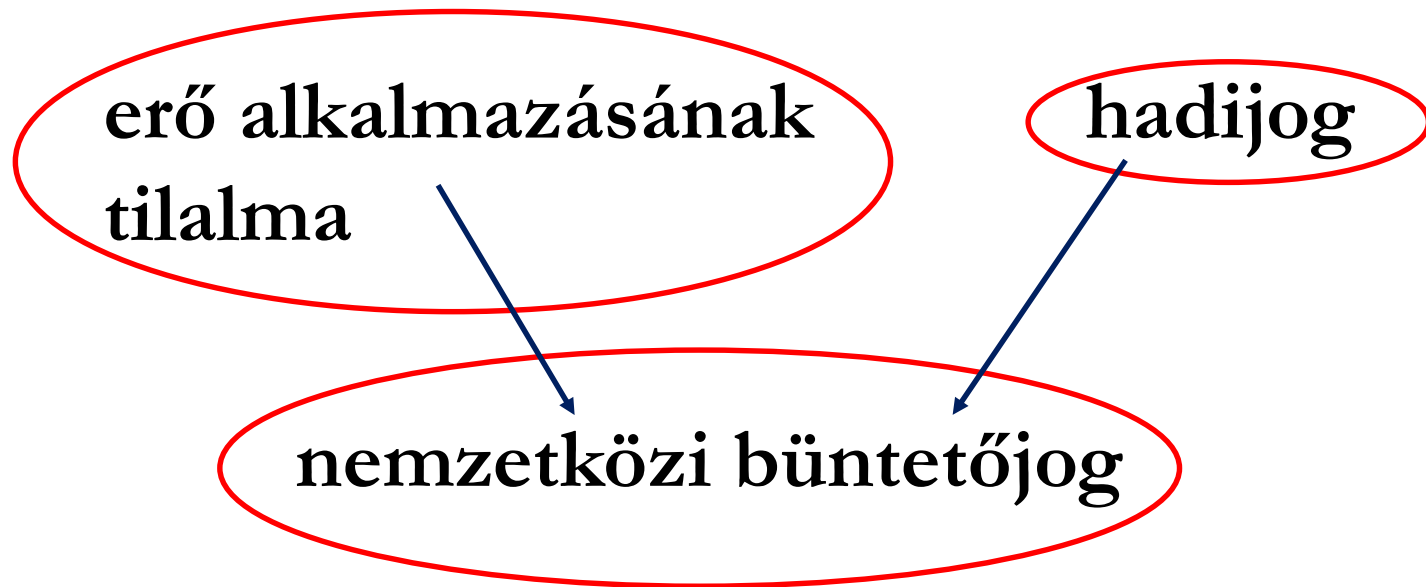
Tartalomjegyzék

- I. A nemzetközi büntetőjog fogalma és kialakulása
- II. A nürnbergi és tokiói törvényszékek
- III. A nemzetközi büntetőbíráskodás fejlődése 1945-1992 között
- IV. A 90-es évek ad hoc törvényszékei (ICTY, ICTR)
- V. A Nemzetközi Büntetőbíróság (ICC)
- VI. Nemzetközi bűncselekmények
- VII. Hibrid nemzetközi büntető törvényszékek
- VIII. A nemzetközi büntetőjogi igény érvényesítésének egyéb eszközei
- IX. Fogalomtár
- X. Önellenőrző kérdések
- XI. Ajánlott irodalom

Átolvasáshoz szükséges idő: 90 perc
Elsajátításhoz szükséges idő: min. 3 óra

I. A nemzetközi büntetőjog fogalma és kialakulása

A nemzetközi büntetőjog szabályozási logikája (nemzetközi jogi levezetés)

A nemzetközi büntetőjog fogalma

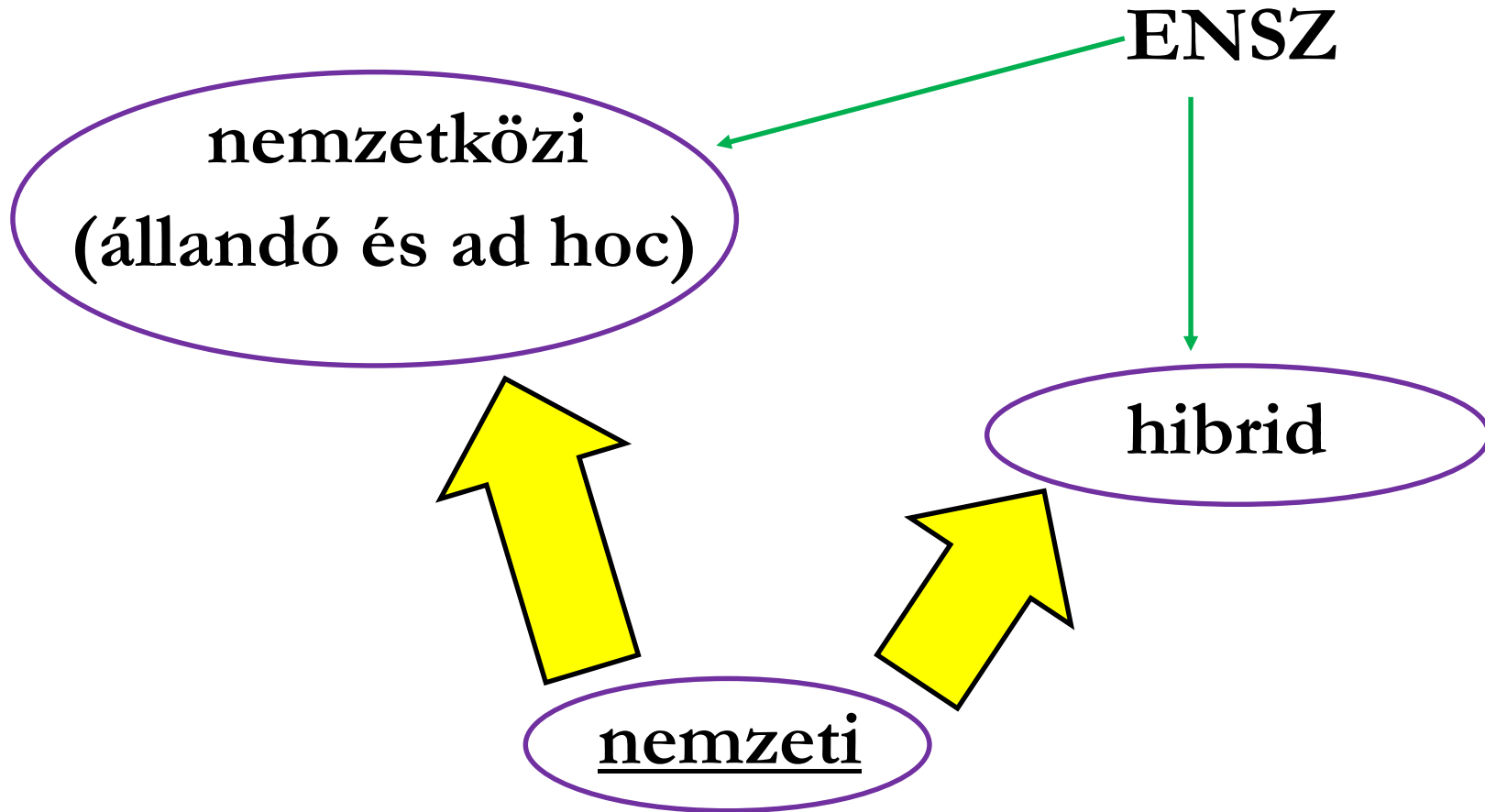
- kialakulásának nehézsége – állam büntetőmonopólium (cselekmények meghatározása, büntetés kiszabása és végrehajtása terén)
- def.: „**olyan szabályrendszer**, ami arra szolgál, hogy **megtiltsa a nemzetközi bűncselekmények elkövetését**, és **kötelezze az államokat** az ilyen bűncselekmények **kivizsgálására** és az **elkövetők megbüntetésére**, akiknek **egyéni büntetőjogi felelőssége közvetlenül a nemzetközi jogból ered.**”
- egyetemes érdek az elkövetők felelősségre vonása

Kialakulásának nehézségei

- hasonló értékrendszer hiánya
- „*inter arma silent leges*”
- nemzetközi-jellegű intézmények hiánya
- állami szuverenitás elvének egyeduralma

Fórumok

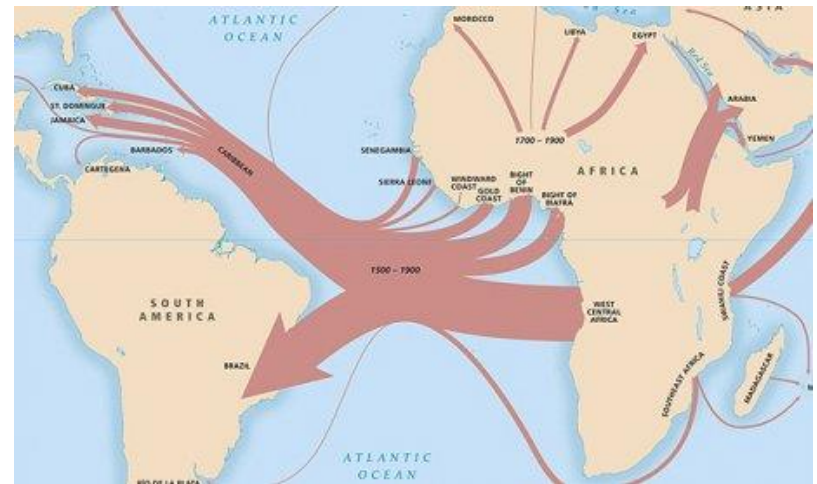
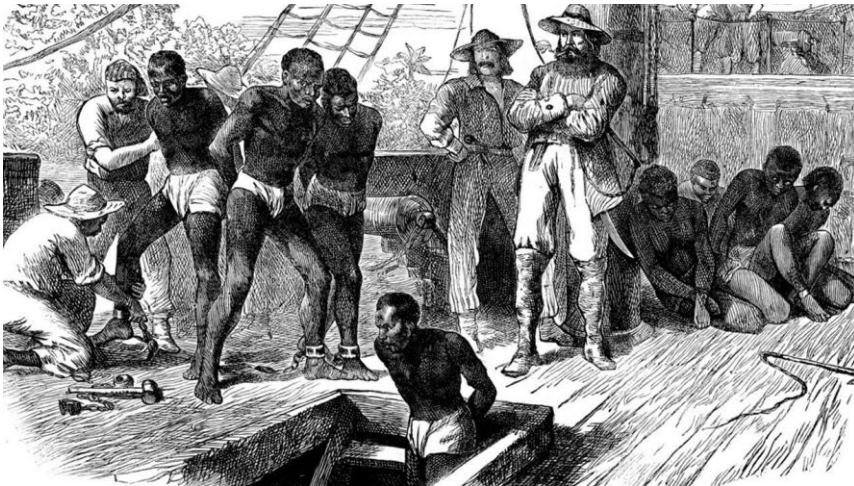
A nemzetközi büntetőjog kialakulása

- **1474: Peter von Hagenbach pere**
 - Merész Károly burgundiai herceg vazallusaként Breisach városában elkövetett cselekedetei miatt vonták felelősségre
 - 28, a Német-Római Birodalom különböző államaiból származó bírából álló testület ítélkezett felette

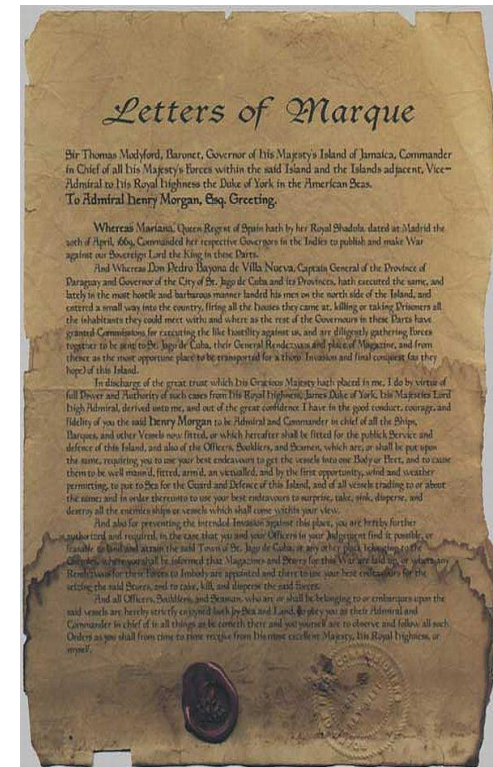
A nemzetközi büntetőjog kialakulása

- **1841:** rabszolga-kereskedelem eltörlése
 - a szerződésben részes felek lehetővé tették egymásnak, hogy a szerződés betartásának ellenőrzésére egymás területére belépjenek
 - =/= a rabszolgaság tilalmával (utolsó állam: Brazília – 1888)

A nemzetközi büntetőjog kialakulása

- **1856:** kalózzlevelek kiadásának tilalma
 - nyílt tengeren elkövetett cselekmények: egyik államnak sem volt joga eljárni
 - egyetemes joghatóság (bármely állam eljárhat velük szemben)

Az Első Világháború (1914-1918) tapasztalatai

- igény a felelősségre vonásra
- nemzetközi jogból eredő jogsértések
(genfi jog szabályai, 1899, 1907: I. és II. Hágai Békekonferencia)
- tömegesség: elkövetők, áldozatok, cselekmények magas száma
- technikai fejlődés – viszonylag jól dokumentált jogsértések
- DE: csak a II. Világháború borzalmai váltják ki a modern nemzetközi büntetőjog megjelenését

A nemzetközi büntetőjog kialakulása

Kísérletek a felelősségre vonásra:

- II. Vilmos német császár felelősségre vonására tett kísérlet
- német katonák bíróság elé állítása
„a háború törvényeinek és szokásainak megsértése miatt”
- törökök felelősségre vonása az örmény népirtásért

Német katonatisztek perei

Fórum: Birodalmi Legfelsőbb Bíróság (1921-1923) -
Lipcse

895 személy került megnevezésre az antant részéről

22 vádlott ellen indult eljárás

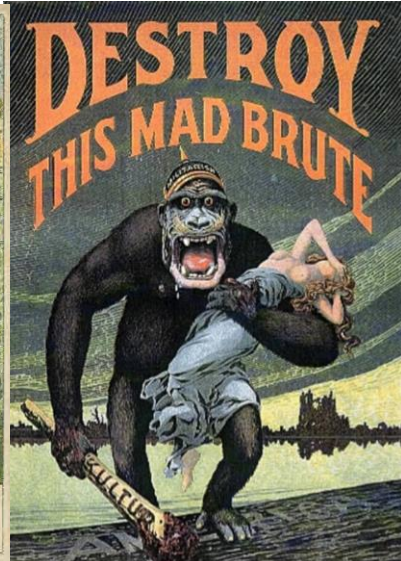
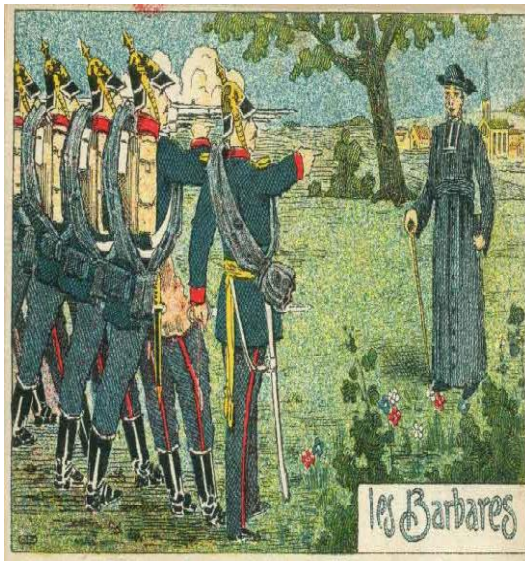
12 elmarasztaló ítélet

legsúlyosabb kiszabott büntetés: 4 év szabadságvesztés

Német katonatisztek perei

- a felelősségre vonni kívánt tisztek megítélése otthon és külföldön

hős, akit a háterszág elárult $\leftrightarrow$ barbárok
„the vile Hun”

A nemzetközi büntetőjog kialakulása

- **1474: Peter von Hagenbach pere**
 - Merész Károly burgundiai herceg vazallusaként Breisach városában elkövetett cselekedetei miatt vonták felelősségre
 - 28, a Német-Római Birodalom különböző államaiból származó bíróból álló testület ítélkezett felette
- **1841: rabszolga-kereskedelem eltörlése**
 - a szerződésben részes felek lehetővé tették egymásnak, hogy a szerződés betartásának ellenőrzésére egymás területére belépjenek
- **1856: kalózzlevek kiadásának tilalma**
 - nyílt tengeren elkövetett cselekmények: egyik államnak sem volt joga eljárni – egyetemes joghatóság (bármely állam eljárhat velük szemben)

II. A nürnbergi és tokiói törvényszékek

Nürnbergi Törvényszék (1945-1946)

Nürnbergi Törvényszék (1945-1946)

- megalakítása: 1945-ben az USA, Nbr., Fro., SZU között kötött egyezménnyel
- célja: 24 politikus, katona, gazdasági vezető felelősségre vonása
- tárgyi joghatósága: béke elleni-, háborús-, emberiség elleni bűncselekmények
- jelentősége: első nemzetközi bírói testület, amely a nemzetközi jog alapján ítéltkezett

Nürnbergi Törvényszék (1945-1946)

- akiket nem sikerült bíróság elé állítani: Hitler, Himmler, Bormann, Eichmann, Mengele

Nürnbergi Törvényszék (1945-1946)

- elvek:
 - megállapítható az **egyéni büntetőjogi felelősségre vonás** nemzetközi bűncselekmények elkövetéséért
 - a **hivatali státusz nem lehet gátja** a felelősségre vonásnak
 - az **előjárói parancs nem ment fel** a felelősség alól
- egyéb perek (Katonai Főparancsnokság, orvosok, bírák pere)
- Magyarország: népbírószági perek
 - pl.: Szálasi, Imrédy, Bárdossy

Imrédy Béla kivégzése

Távol-keleti Nemzetközi Katonai Törvényszék (Tokiói Törvényszék)

- 1946 – Tokió – amerikai kezdeményezés – Douglas MacArthur tábornok napiparancsa
- elnevezése: **Távol-keleti Katonai Törvényszék** / International Military Tribunal for the Far East

Távol-keleti Nemzetközi Katonai Törvényszék (Tokiói Törvényszék)

- tárgyi joghatóság: béke elleni-, háborús-, emberiség elleni bűncselekmények
- legfőbb japán háborús bűnösök felelősségre vonása
- fő probléma: Hirohito japán császár amnesztiát kapott

A Nürnbergi- és Tokiói Törvényszék működésének hibái, hiányosságai

- **szelektivitás:** csak a vesztesek cselekményét vizsgálták
- bírói és ügyészi oldalon nem vehettek részt japán és német jogászok
- **visszaható hatály tilalmának megsértése**

III. A nemzetközi büntetőbíráskodás fejlődése 1945-1992 között

A nemzetközi büntetőjog fejlődése 1945-1993

- egyezmények:
 - 1968: a háborús és emberiség elleni bűncselekmények el nem évüléséről
 - 1973: **apartheid-egyezmény**
(bűncselekményként való meghatározás)

A nemzetközi büntetőjog fejlődése 1945-1993

- **hidegháború hatása**
 - a fejlődés lelassul
 - politikai szempontok kerülnek a jogiak elé
- **technikai fejlődés**
 - szinte azonnali tudósítás a háborús és emberiség elleni bűncselekményekről – hírérték
 - nyomásgyakorlás az államokra a fellépés érdekében – CNN-hatás

IV. A 90-es évek ad hoc törvényszékei (ICTY, ICTR)

Ad hoc törvényszékek – Volt Jugoszlávia Nemzetközi Törvényszék (ICTY)

- 1992: BT határozat annak eldöntésére, hogy történtek-e nemzetközi bűncselekmények a volt Jugoszlávia területén
- **1993:** BT felállítja a Jugoszlávia Nemzetközi Büntető Törvényszéket a délszláv háború borzalmainak hatására
- hivatalos elnevezése: A volt Jugoszlávia területén 1991 óta elkövetett, a nemzetközi humanitárius jogot súlyosan sértő cselekményekért felelős személyek megbüntetésére létrejött Nemzetközi Törvényszék
- székhely: **Hága**

Ad hoc törvényszékek – Volt Jugoszlávia Nemzetközi Törvényszék (ICTY)

- **tárgyi** joghatóság: háborús-, emberiség elleni bűncselekmények, népirtás
- **időbeli** joghatóság: 1991. január 1-től elkövetett cselekmények vonatkozásában
- **párhuzamos, elsődleges joghatóság:** ha más bíróság már megkezdte az eljárást, azt fel kell függeszteni; az ilyen joghatósággal rendelkező bíróság számára elsőbbséget kell biztosítani

ICTY -Tadić-ügy (2000)

- vád: Bosznia-Hercegovina területén emberölés, kínzás, szexuális- és egyéb bűncselekmények
- védői érvek:
 - az ENSZ BT-nek nem volt hatásköre létrehozni a bíróságot
 - a bíróság nem tárgyalhat nem nemzetközi fegyveres konfliktus során elkövetett cselekményeket

ICTY -Tadić-ügy (2000)

- a Törvényszék döntése:
 - az ENSZ Alapokmány lehetővé tesz minden olyan intézkedést a BT számára, amely a nemzetközi béke és biztonság fenntartását szolgálja – így ebbe beletartozik egy nemzetközi törvényszék felállítása is (*implied powers-elv* megerősítése)
 - az ilyen törvényszéknek joga van a nem nemzetközi konfliktusok során elkövetett bűncselekmények elbírálására
- ítélet: 20 év szabadságvesztés

Ad hoc törvényszékek – Volt Jugoszlávia Nemzetközi Törvényszék (ICTY)

- kötelező az együttműködés
- eljárása kétszintű:
 - első fok – tanács
 - másodfok: Fellebbviteli Tanács
 - Ügyészség, Hivatal
- jelentősége: első, BT által létrehozott büntető fórum
- 2017. november 29-én befejezi működését

Az ICTY tevékenysége

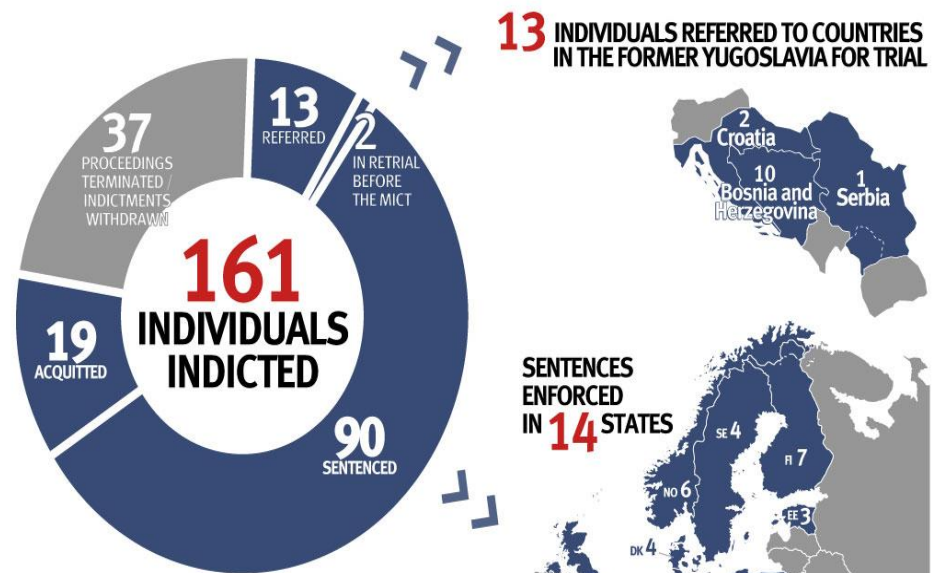
híresebb ügyek:

Tadić – 20 év

Karadžić – 40 év

Mladić – életfogyt.

Milosević, Praljak

(Excludes accused whose sentences amounted to time spent in detention during trial, and those whose transfer is pending.)

MORE THAN...

4,650 WITNESSES

10,800 TRIAL DAYS

2.5 MILLION PAGES OF TRANSCRIPTS

4 TYPES OF CRIMES

Genocide

Crimes against Humanity

Violations of the Laws or Customs of War

Grave Breaches of the Geneva Conventions

Ad hoc törvényszékek – Ruanda Nemzetközi Törvényszék (ICTR)

- **1994:** a BT határozatával létrehozza a ruandai népiirtás bűnöseinek felelősségre vonására
- székhelye: **Arusha, Tanzánia**
- tárgyi joghatóság: háborús-, emberiesség elleni bűncselekmények, népiirtás
- **párhuzamos, elsődleges joghatóság**
- jelentőség: jogfejlesztő tevékenység a népiirtás fogalmával kapcsolatban

ICTR - Akayesu-ügy (2001)

- korábban tanár, majd ruandai Taba közösség polgármestere és a helyi rendőri erők vezetője
- vád: népirtás, emberiség elleni bűncselekmények, humanitárius jog súlyos megsértése, nemi erőszak
- a népirtás vádja:
 - nem akadályozta meg a körzetében végrehajtott népirtást
 - rendszeresen uszított a tuszi kisebbség elleni atrocitásokra
 - maga is rendelt el kivégzéseket
 - szexuális erőszak, mint a népirtás egyik elkövetési magatartása
- ítélet: életfogytiglani szabadságvesztés
- jelentőség: első felelősségre vonás népirtásért

V. A Nemzetközi Büntetőbíróság (ICC)

Nemzetközi Büntetőbíróság (ICC)

- **1998:** római konferencián fogadják el a statútumát
- **2002. július 1-től lépett hatályba**
- magyar bírója: Kovács Péter
- **tárgyi joghatósága:**
 - háborús bűncselekmények
 - emberiség elleni bűncselekmények
 - népirtás
 - agresszió (2018. július 17. óta)
- **időbeli joghatósága:** 2002. július 1 után elkövetett cselekmények vonatkozásában
- **területi joghatóság:** részes állam területén elkövetett-, vagy részes állam polgára által elkövetett cselekmények

Nemzetközi Büntetőbíróság (ICC)

- **komplementer joghatóság:** csak akkor járhat el, ha az állam, amely joghatósággal bír, **nem hajlandó** vagy **nem képes** eljárni az ügyben
- a felelősségre vonás irányai:
 - különösen súlyos bűncselekmények
 - sok sértett
 - vezetők, irányítók, parancsnokok vonatkozásában

Nemzetközi Büntetőbíróság (ICC)

- **elvek:**
 - **aut dedere aut judicare-elv:** az adott állam vagy maga jár el, vagy kiadja olyan államnak vagy nemzetközi bírói fórumnak, amely képes és hajlandó eljárni
 - **ne bis in idem-elv:** az ICC nem járhat el olyan ügyben, amelyben egy állam bírósága már jogerős döntést hozott
 - kivétel: **shielding**

Nemzetközi Büntetőbíróság (ICC)

- nem tagállam területén és nem tagállam polgára által elkövetett cselekmények esetén:
 - eseti alávetési nyilatkozat
 - **BT az Ao. VII. fejezete** alapján hozott kötelező erejű **határozattal** elé utalja
- BT 12 hónapra fel is függesztheti a NBB előtt lévő ügyet

Nemzetközi Büntetőbíróság (ICC)

- eljárása
 - megindulása
 - tagállamok
 - ügyészség
 - BT
 - menete
 - Ügyészség
 - Tárgyalás-előkészítő Tanács
 - Elsőfokú Tanács
 - Fellebbviteli Tanács

ICC – Al-Bashir-ügy

- 1989 óta hivatalban lévő szudáni elnök
- 2009: elfogatóparancs
- indoka: Darfúr régióban elkövetett – háborús és emberiség elleni bűncselekmények
- azóta sem sikerült elfogni
- jelentőség: hivatali státusz nem mentesít a felelősségre vonás alól (elvben)

VI. Nemzetközi Bűncselekmények

Nemzetközi Bűncselekmények

- **Agresszió**

- az 1928-as **Kellogg-Briand** paktumból vezette le a Nürnbergi Törvényszék
- **3314/1974-es ENSZ KGY határozat** tartalmazza
 - magatartások például: fegyveres támadás, megszállás, bombázás, blokád, terület elcsatolása, zsoldosok alkalmazása, stb.
- 2018 júliusától eljárhat az ICC

- **Háborús bűncselekmények**

- **1949-es genfi egyezmények és az 1977-es I. kiegészítő jegyzőkönyv** tartalmazza
- az államoknak kötelező eljárni vagy kiadni a feltételezett elkövetőt

Nemzetközi Bűncselekmények

- **Emberiesség elleni bűncselekmények**
 - a Nürnbergi Törvényszék alkalmazta először
 - tartalmazza pl.: polgári lakosság elleni támadást, szexuális erőszak
 - nem csak háború esetén büntetendő
- **Népiirtás**
 - **1948: Népiirtás elleni egyezmény**
 - korlátozott körben érvényesül
 - lényeges elem: szándék

VII. Hibrid nemzetközi büntető törvényszékek

A nemzeti bíróságok szerepe

- **előnyök**
 - jobb hozzáférés a bizonyítékokhoz és tanúkhöz
 - alaposabb helyismeret
 - lakosság könnyebben nyomon követheti
 - költséghatékony
- **hátrányok**
 - potenciális elfogultság
 - közvélemény által gyakorolt nyomás a bíróságra
 - bírák felkészültsége a nemzetközi jog alkalmazása terén
 - infrastruktúra hiánya
- **univerzális joghatóság**
 - **belga univerzális joghatóság törvény (1993-2003)**
- **„aut dedere aut judicare”-elv:** vagy eljár az állam nemzetközi bűncselekmények vonatkozásában, vagy kiadja olyan állam részére, amely hajlandó az eljárás lefolytatására

Hibrid nemzetközi büntető törvényszékek

Jellegzetességei:

- nemzeti és nemzetközi elemek keverednek
- nemzetközi jog alkalmazása;
- vizsgált cselekmények köre: nemzetközi bűncselekmények
- székhely: elkövetés helye
- alkalmazottak: általában külföldi vagy részben külföldi bírák
- Statútuma: ENSZ és az érintett állam megállapodása szerint
- dinamikusan igazodik a helyi igényekhez (döntéshozatal módja, büntetés-végrehajtás helye, bűncselekményi kör, büntetési tételek, alkalmazandó jog, stb.)

Hibrid nemzetközi büntető törvényszékek

1.) Sierra Leone-i Különbírószág (SCSL)

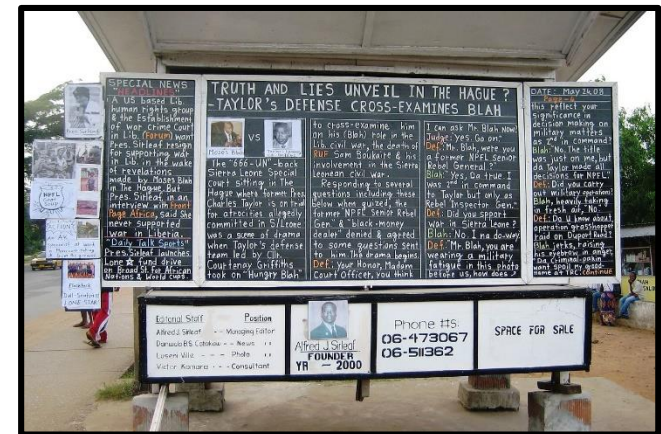
- létrehozás: 2002
- székhely: Free Town (Sierra Leone), Hága (Hollandia)
- célja: az 1996-os polgárháború során elkövetett cselekmények kivizsgálása
- bírának kiválasztása: ENSZ főtitkár és a kormányok képviselői együtt
- tárgyi joghatóság: háborús- és emberiség elleni bcsk,
- speciális szabályok: lányok molesztálása, házak felgyújtása
- jelentőség: gyermekkatonák toborzásának jogi megítélésének kidolgozása, volt államfő elítélése
- Charles Taylor-ügy

A Sierra Leone-i Különbíróság (SCSL)

Charles Taylor-ügy

- 1997-2003 között Libéria elnöke
- támogatta a felkelőket Sierra Leone-ban azért, hogy a helyi gyémántlelőhelyeket megkaparinthassa („véres gyémántok”)
- 2006-ban elmenekült Nigériába, de kiadták a Különbírósnak
- 2013: jogerősen 50 év letöltendő szabadságvesztés büntetésre ítélték, amelyet az Egyesült Királyságban tölt le

Charles Taylor-ügy

Vádak: háborús bcsk, emberiesség elleni bcsk, nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértése (11)

- polgári lakosság megfélemlítése, kollektív büntetések alkalmazása
- emberölés
- élet, egészség, testi épség elleni erőszak
- nemi erőszak
- szexuális rabszolgaság
- emberi méltóság megsértése
- kegyetlen, embertelen bánásmód
- fosztogatás
- személyi szabadság megsértése (emberrablás)
- kényszermunka alkalmazása
- gyermekkatónák toborzása és bevetése

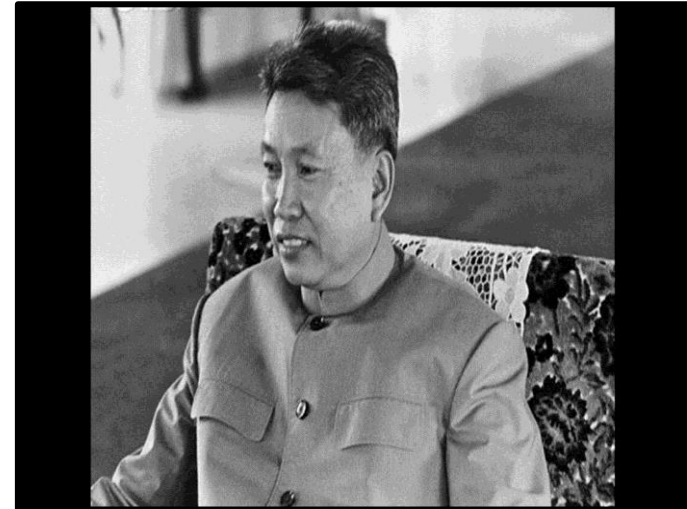
Hibrid nemzetközi büntető törvényszékek

2.) Súlyos Bűncselekmények Kivizsgálására Létrehozott Tanács Kelet-Timorban

- integrálták a helyi bírósági rendszerbe – ítélőtáblai szint
- nemzetközi és helyi súlyos/erőszakos bcsk esetén járt el

3.) Kambodzsai Bíróságok Mellett Működő Különleges Tanács

- 1974-1979 közötti Vörös Khmer rendszer visszaéléseit hivatott feltárni
- nemzeti és nemzetközi jogot is alkalmaz
- döntéseinek meghozatalához egy külföldi bíró szavazatára is szükség van

Hibrid nemzetközi büntető törvényszékek

4.) Iraki Különleges Törvényszék

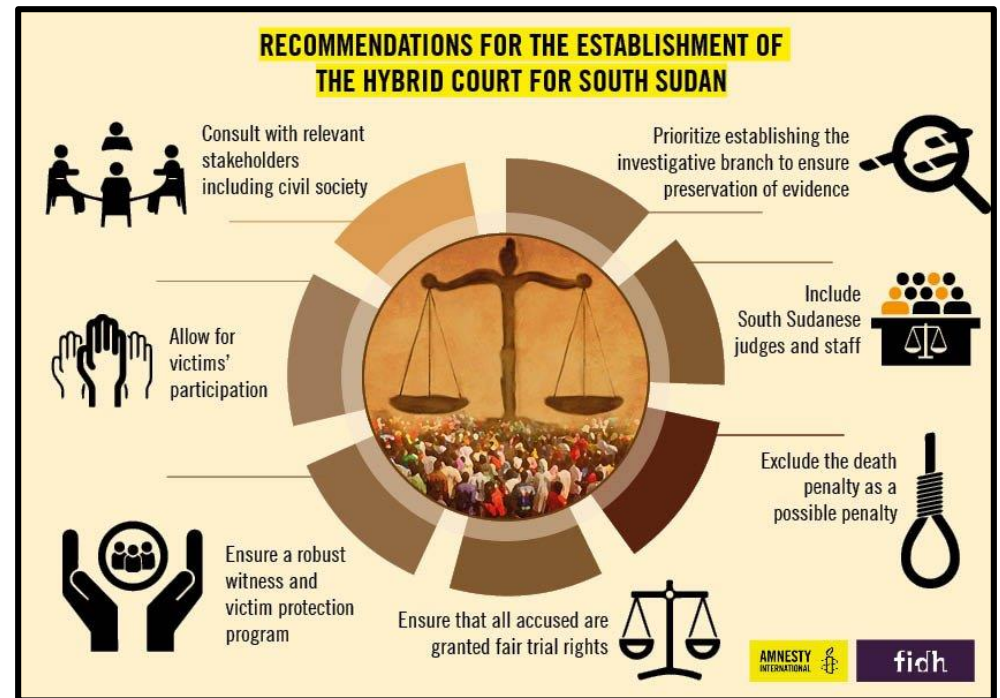
- az iraki koalíciós erők hozták létre 2003-ban a Baath Párt rendszerének idején elkövetett bcsk kivizsgálására
- iraki jogászok alakítják működését
- első ügye: Szaddám Huszein pere

5.) Libanoni Különbíróság

- 2004-2005 közötti robbantásos merényletek ügyében jár el (Rafik Hariri libanoni elnök és más befolyásos libanoni politikusok ellen elkövetett cselekmények)
- székhely: Leidschendam, Hollandia
- jelentőség: első fórum, amely terrorcselekmények ügyében jár el – saját terrorizmus-fogalom alkalmazása

Jövőbeli lehetőségek, irányok: Dél-Szudán

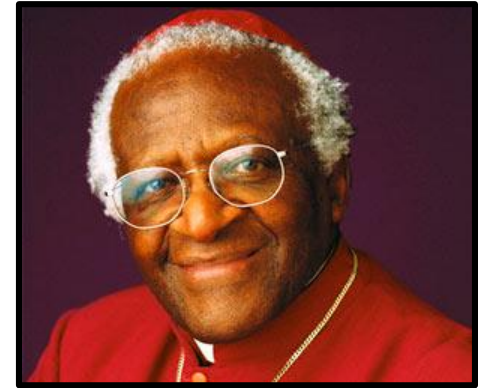

A különböző bírósági formák alkalmazásának előnyei és hátrányai

	Előnyök	Hátrányok
Nemzetközi bíróságok	pártatlanság	távolság az elkövetés helyétől
	szakértelem	korlátozott kapacitás
	nemzetközi legitimáció	költséges
	nincs politikai nyomás	hosszadalmas eljárás
Nemzeti bíróságok	könnyebb hozzáférés a bizonyítékokhoz és tanúkhöz	esetleges elfogultság
	alaposabb helyismeret	közüvélemény nyomása
	lakosság könnyebben nyomon követheti	bírák felkészültsége a nemzetközi jog alkalmazása terén
	költséghatékony	infrastruktúra hiánya
Hibrid bíróságok	kombinálja a nemzeti és a nemzetközi bíróságok előnyeit	magasabb költség lassabb eljárás

VIII. A nemzetközi büntetőjogi igény érvényesítésének egyéb eszközei

Exkurzus: Igazságtételi és békéltető bizottságok

- cél: tényfeltárás, megbékélés, szembesítés
- sokszor nem lehetséges az összes elkövető megbüntetése
- ideális eset: megbánás, beismerés, kártérítés
- DE: elmarad a büntetőjogi felelősségre vonás
- Ruanda: igazságtételi bizottságok (*truth commissions*) 1999 óta
- más államokban: Dél-Afrikai Köztársaság – Desmond Tutu érsek vezetésével 1995-1998 között – apartheid rendszer

A nemzetközi büntetőjogi igény érvényesítésének egyéb eszközei

- **kártérítési per**
 - USA: *Alien Tort Claims Act*
 - bárkivel szemben megindítható
 - akár gazdasági társasággal szemben is
 - de: kérdéses a végrehajthatóság más államokban
- NB: egyéni büntetőjogi felelősség mellett az **állam felelőssége** is megállapítható

IX. Fogalomtár

Fogalomtár

- **nemzetközi büntetőjog:** olyan szabályrendszer, ami arra szolgál, hogy megtiltsa a nemzetközi bűncselekmények elkövetését, és kötelezze az államokat az ilyen bűncselekmények kivizsgálására és az elkövetők megbüntetésére, akiknek egyéni büntetőjogi felelőssége közvetlenül a nemzetközi jogból ered.
- **párhuzamos, elsődleges joghatóság:** ha más bíróság már megkezdte az eljárást, azt fel kell függeszteni; az ilyen joghatósággal rendelkező bíróság számára elsőbbséget kell biztosítani.

Fogalomtár

- **komplementer joghatóság:** csak akkor járhat el, ha az állam, amely joghatósággal bír, nem hajlandó vagy nem képes eljárni az ügyben.
- ***aut dedere aut judicare* -elv:** az állam vagy eljár nemzetközi bűncselekmények vonatkozásában, vagy kiadja olyan állam részére, amely hajlandó az eljárás lefolytatására.

X. Önellenőrző kérdések

Önellenőrző kérdések

- 1) Mit értünk nemzetközi büntetőjog alatt?
- 2) Mely mérföldkövek vezettek a nemzetközi büntetőjog kialakulásához?
- 3) Milyen kísérletek történtek a nemzetközi felelősségre vonásra az I. világháború után? Miért nem valósultak meg ezen törekvések maradéktalanul?
- 4) Melyek voltak a Nürnbergi Törvényszék által általános élel megállapított elvek?
- 5) Mi volt a különbség a Nürnbergi és a Tokiói Törvényszék működése között?
- 6) Milyen kritikai észrevétellel illethető a Nürnbergi és a Tokiói Törvényszék működése?
- 7) Melyek voltak a hidegháború alatt elfogadott legfontosabb nemzetközi büntetőjogi témájú egyezmények?
- 8) Mit értünk párhuzamos, elsődleges joghatóság alatt?
- 9) Ismertesse röviden a Bíróság megállapításait a Tadic-ügyben!
- 10) Foglalja össze röviden az Akayesu-ügy lényegét!

Önellenőrző kérdések

- 11) Mely cselekményekre terjed ki a Nemzetközi Büntetőbíróság tárgyi joghatósága?
- 12) Mit értünk komplementer joghatóság alatt?
- 13) Ismertesse vázlatosan a Nemzetközi Büntetőbíróság és az ENSZ Biztonsági Tanácsának kapcsolatát!
- 14) Ki kezdeményezhet eljárást a Nemzetközi Büntetőbíróság előtt?
- 15) Milyen előnyökkel és hátrányokkal rendelkeznek a nemzetközi büntetőbíróságok (nemzeti büntető fórumokkal összevetve)?
- 16) Soroljon fel 4 olyan államot, ahol hibrid törvényszék működik!
- 17) Mit jelent az *aut dedere aut judicare* elv?
- 18) Miben tér el az igazságtételi és békéltető bizottságok tevékenysége a nemzetközi büntető fórumokétól?

XI. Ajánlott irodalom

Ajánlott irodalom

- Kende Tamás – Nagy Boldizsár – Sonnevend Pál – Valki László: Nemzetközi Jog, Complex, Budapest, 2014, 541-570.
- Kardos Gábor – Lattmann Tamás (szerk.): Nemzetközi Jog, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010, 367-389.
- Ádány Tamás: A Nemzetközi Büntetősbíróság joghatósága, Pázmány Press, Budapest, 2014.
- Hoffmann Tamás: Az emberiség elleni bűncselekmények nemzetközi és magyar szabályozása, Állam és Jogtudomány, 58, 2017, 29-55.
http://real.mtak.hu/54642/1/2017_01_Hoffmann_u.pdf

Képek forrása: Google, Wikimedia Commons

**Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.**

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE